

Изази субитом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на год. 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НИЈУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 ф., на по год. 3 ф., на четврт
године 1 ф. и 50 новч.За све остале земље годинне
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5. фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштанском
упутницом непосредно админи-
страцији „Гл. Црног.“ на Цети-
ње, или отпраћивши новина
на коју драго пошту, а коме је
паричице, може се претплатити
код г. *Петра Рамановића*, К. П.
агента у Котору, а у Србији код
г. *Мите Старића* књижара у *Бео-
граду*. Дониеси се шаљу уред-
ништво. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет стихо-
ра по три новчића за први пут,
а за сваки даљи пут по 2 новч.

ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Г. Лермонтов, секретар цар-
ско-руске легације, стигао је са сво-
јом госпоњом са допуста.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 23 марта.

Данас нам је род да се обазримо
на Италију. Пошто је са поразом у
Абисинији италијанске војске пала и
позната Криспијева вањска политика,
Италија је одмах ударила другим
путем у вањској политици, особито
са Француском, и благодати тога
обрта, одма су се осјетили на њеном
економском пољу. Влади Рудинијевој
на генерала Пелу-а главна је брига
била опорављање државних финан-
сија и побољшање народног добро-
стања.

Али су тада надолгле друге
опасности. Свак се спомиње соција-
листо-анаркистичке побуне, која је
прије двије године довела до бари-
када и посредовања војено силе у
Милану. То је била права револу-
ција против постојећег стања, гдје
су анархисти и социјалисти напали
потпоре код клерикалаца, који такође
непрестано раде против великога
дјела уједињења младе краљевине.
И тај покрет енергично је био са-
владан. Италијанско оружје први пут
је било уложено противу те злоч-
начке завјере одрођених синова Ита-
лије и у крви њиховој била је угу-
шена. Иза тога требало је ограни-
чити слободу штампе и јавних зборава,
које су тако злоупотребљивали ти за-
непањаци, али влада Рудинијева није
могла продријети са дотичним зако-
ном. Ново министарство саставио је
генерал Пелу, који је опет прихватио
пројект Рудинијев односно ограни-
чавања уставних слобода у другом
облику, објавивши, ако га народно
заступништво не прихвати, да ће
тај закон бити проглашен као Кра-
љева наредба, која ће имати закон-
ску снагу, докле га камара не при-
хвати. Влада је имала већину у
камари и закон шћаше бити примљен
али крајња левница то не допусти,
употребивши обструкцију, па право
насилје, поломивши жар, у којима
су били спунитени листићи са гла-
совима, које су ушитошили. Све је то
занешенацама допуштавао унутраш-
њи правилник камаре! То је било
прошле године. Али је генерал Пелу
одржао своју ријеч и изашла је
Краљева наредба са законском снагом,
вазда с намјером да народно заступ-
ништво одобри дотични закон.

Уз то је трајала агитација про-
тив Краљеве наредбе, која је дотле
успјела, да врховни касациони суд
Италије у једној парници изрече
ријешење, да је Краљева наредба са
законском снагом у опрјецу са ду-
хом устава, и за то да није законита.
Сад је влада била принуђена да ради,
да што прије народно заступништво
одобри дотични закон. У тој намјери,
да ублажи крајње левичаре, влада
је зауставила казнено поступање
пртиву оних заступника, који су
оно физичко насиље у камари извр-
шили, и изадила је Краљеву амне-
стију за њеко знатије особе, које

су биле ратним судом осуђене због
оног побуне у Милану.

Кад се у овогодишњем засједању
састала камара, изгледало је збиља
да ће крајња левница одустати од
обструкције; али кад је дошао до-
тични закон на дневни ред, подијела
је толико исправака и држала толике
бесједе, да се није могло доћи до
гласовања ни првога чланка за пуних
20 дана. Кад се видјело да таквој
расправи нема краја, са деснице је
поднешен прецлог, да камара изабере
одбор, који ће тако измијенити упу-
трани правилник, како ће бити
омогућен редовити тецај парламен-
тарног рада, па да те намјене одбо-
рове послје проглашења стану на
снагу и без расправе у камари. Тај
је предлог тежио, да стане на пут
обструкцији. И тада је крајња ле-
вица управо поманитала. Не могу се
описати призори кроз неколико сјед-
ница, што је крајња левница произ-
вајала у камари, као што се не мо-
жемо надивити умјерености и стр-
пљењу, које су ту показале влада
и велика већина народног заступ-
ништва.

Најпослије одбор, који је био
народним заступништвом овлашћен,
да измијени унутрашњи пословни
правилник, свој је задатак извршио,
нови је правилник проглашен и одсе-
ће народно заступништво моћи сло-
бодно радити о користи народној
и државној, а социјалисти и анар-
хисти са ропубликанцима мора ће
своје страсти зауздати, или ће им се
врата показати. Није узалуд на челу
влда један генерал, и сви пријатељи
младе Краљевине морају му чести-
тати, као и патриотичкој већини
народнога заступништва, која ту
енергичну владу подржава.

СА ЈУГО-АФРИЧКОГ БОЛИШТА

Цетиње, 23 марта.

Пошто је лорд Роберте заузео Блом-
фонте, као да је срећа опет прешла на
бурску страну. Без сумње успјех бурског
војсковође Оливијера, који је уздуж Оранже
ријеке срећно провео Буре из сјеверног
Кап-ланда са дотичном кожом и топовима,
одбијајући нападаје генерала Гатакре и
Бранта, па стигао у Ледибранд, одакле је
и генерал Френч морао уступити — тај
успјех најбоље показује, да Бурри тек сада
почињу борити се за своју независност, и
прицавања нас на нове бурске успјехе, о
којима већ говоре наши брзојави.

На западном бојишту такођер нема
гласа о никаквом успјеху инглеском. Лорд
Метуен, који из Кимберлија покушава да
пружи помоћ опсађеном Мафекингу, не
може даље од Варентона, гдје га Бурри
јуначки сувијају. А Плаумер није више
ни покушавао са сјевера да иде у помоћ
Мафекингу.

Уз то усташа око Кимберлија не
престају узнемиравати Инглези, појављу-
јући се сад на једној страни сад на дру-
гој, водећи праву герилу, и тијем др-
жећи инглеске силе и умарајући их.

Најпослије није ни комуникација Блом-
фонте, како је из почетка изгледала по
инглеским вјестима. Бурри су се поста-
рали да жељезничку везу прекину гдјегод
су могли. Тако инглеска војска у Блом-
фонтену већ осјећа нужду у храни, а и
у одјелу, јер се зима примиче; а што је
најглавније, као да је та војска ту са свију
страна опкољена храбрим Бурима, осим са
јужне стране.

(† Генерал Жубер,) који је од неког
доба болешљив био, и који још у децембру
због болести остави главну команду у
Наталу генералу Шалк Бургеру, преминуо

је у најкритичнијим часовима, у којима се
његова отаџбина налази. Ма да је свеђер
био болешљив, седамдесетогодишњи старац,
као други отац отаџбине, летио је с једног
његог краја на други, да издаје потребите
заповједи, да бди, да храбри и словом и
дјелом. У том његовом енергичном дјело-
вању надође болест, која би и најчагчег
момка оборила, и у два дана умрије од
перитоните.

Жубер је потомак једне француске
угонотске фамилије, која је прибјегла у Кап-
ланд. Био је присни пријатељ Кригеров, с
којим се борио за независност Трансвала,
и прославио се као добар војсковођа у рату
г. 1880—81. Кад је устанак знанично обја-
вљен концем 1880, Жубер је раздијелио
Буре у три одјељења. Једно одјељење уни-
штило је једну инглеску регименту, која
је одила на Преторију. У то друга ингле-
ска војска од 2000 момака с топовима хи-
тала је из Натала у Трансвал преко Лајнг-
снеска, гдје су их Бурри дочекали и одбили.
Инглески генерал Колеј повуче се тата на
брдо Проспект да ту чека поткрпљења.
Али нови нападај Буре сломи ту инглеску
војску, која је, у наглом повлачењу, морала
оставити на бојишту рањенике. Послије
још неколико крвавих сукоба, вазда у ко-
рист Буре, генерал Колеј, када је добио
помоћ, одлучи да доврши ратовање једном
одеудном и посљедном битком. Напусти
своје утврђене положеје на брду Проспекту,
да заузме Мајубахил, положај који је доми-
нирао над свима бурским положајима. Ге-
нерал Жубер, предвидивши ту маневру,
посла шаку својевољца, који се не опајани
успу на Мајубахил, те се помијешају
са инглеским главним штабом, док главна
бурска војска удари на непријатељске по-
зиције. Генерал Колеј паде јуначки са 92
друга, сувише 134 Инглеза осташе рањена
а 54 заробљена. И овом битком доврши се
ратовање. Инглеска влада, па челу које
тада бијаше бесмртни Гладстон, заустави
ратовање, и 23 марта 1881 би потписан
уговор, који је признавао независност Тран-
свала.

У том кратком али сјајном ратовању
генерал Жубер добио је име војсковође,
чија је тактика била призната и слава
једнодушно утврђена.

За вријеме Демезонова нападаја г. 1896
он је управљао војском и заробио све упа-
даче. А видјели смо каквим је успјехом
отпочео садашњи рат.

То је био тако знаменит војсковођа,
да су га и непријатељи поштовали. На
глас о његовој смрти фелдмаршал Роберте
изразио је саучешће у жалости пресједнику
Кригеру, а сама инглеска Краљина њего-
вој удовици. Можемо сада себи пресавити
какав су губитак Бурри претрпијели у овом
осудном часу; али смрт тако заслужног
човјека, тако храброг и мудрог војсковође,
таквог оца отаџбине, који је извојевао и
утврдио независност Трансвала, мјесто да
омалодушти, мора да улије у његове потомке
двоструку снагу, да уздрже његово дјело,
док иједан траје.

Сви образовани народи, а особито
народи, који још теже да својим животом
отпочну живјети, славе га и славиће га док
се буде цијенила слобода и независност
народна.

РУСКИ СТРУЧЊАЦИ О АНГЛО-
БУРСКОМ РАТУ.

Пуковник генералног штаба Л. А.
Артамонов држао је предавање о „Бурима
и Инглеској“ у друштву ревнатеља војних
знања, које је трајало од 8 ура у вечер до
1 уре по поноћи, и које је са великом
напном пратила многобројна публика. Из
тога одширнога предавања доносимо неке
важније тачке, у колико нам допушта про-
стор листа.

Бурри су се почели припремати одма
послије Демезонова нападаја г. 1896. Саста-
вили су тајни одбор, који је имао проуча-
вати по Јевропи најбоље оружје, и зау-
ставио се на топове Крупове. Ови топови
као и најсавршеније пушке са муницијом
достављали су се у Африку тако вјешто,
да се није могло побудити инглеско подо-
зрење. Топови су се на комаде шипљали на
разне начине пакования, фицеци у врећама
с љебом, и ови товари невини су се слали
на инглеске фирме у Капштат, које су их

даље проводиле у Трансвал. Да одбију по-
дозрење, Бурри су испред самог рата наба-
вили нешто слабог оружја преко Лоренц-
маркеза. Инглези, кад су видјели старо
оружје, пропустили су га. Тако су у Лон-
дону били убијеђени да су Бурри наоружани
најслабијим оружјем. На тај начин Бурри
су добили 33 милиона фицека, 96 топова
и огромну количину пушака. Тада су били
уписани сви који су способни за оружје,
и било је уписано 120,000 људи; али од-
битком мало поузданог елемента скоро на-
турализираних Инглеза, број војске износио
је 90,000 људи, од којих су Бурри мобили-
зирали само 60,000.

Предавач је војевање раздијелио на
три периоде. Прва периода до доласка глав-
нокомандајућег Булера била је веома успјеш-
на за Буре. Они су продри у Натал, и
разбили војску генерала Уајта, опсадили
су је у Ледисмиту. На западној страни они
су опсјели Кимберлиј Мафекинг, а на југу
заузели су неке предјеле капске колоније.
У другој периоди до доласка главнокоман-
дајућег фелдмаршала Роберте ратна срећа
пратила је Буре. Булерове операције у
Наталу довеле су га до цијелог реда пораза.
На западном бојишту поход лорда Метуена
у помоћ Кимберлију свршио је поразом код
Магерсфонтена, а на југу генерал Гатакре
такође је до ногу био потучен код Стом-
берга.

Кад је команду узео у своје руке
фелдмаршал Роберте са својим смотреним
начелником штаба лордом Киченером, ингле-
ска војска поче успјешно деловати. Бурри
увидјевши пред собом искуснога непријате-
ља, који располаже великим силама, препли
су у дефензиву и сами су напустили Ким-
берли и Ледисмит. Говорећи о покрету
Роберте ка Бломфонтену, предавач је под-
робно разабрао дјеловање генерала Кроње
и доказао, да његову капитулацију треба
сматрати не као пораз Буре, него као сјајну
стратешку побједу. Кроње се жртвовао, што
је тако хтио, јер је са 4000 војске задржао
цијелу инглеску војску 15 дана, усљед
чега, расасута одјељења бурске војске до-
бише могућност да се прикупе, иначе шћаху
бити прикинута.

Најпослије пук. Артамонов прегледао
је савремени положај на бојишту и доказао
да за Буре још не треба очајавати. Роберте
сада има 130,000 војника и 410 топова, а
још чека 56,000, али је од ових само осам
дивизија регуларна, а остали су слабо
спремни добровољци. Кад му стигне ова
помоћ Роберте се нема већ окле надати
помоћи; у Инглеској остају само шест
батаљона. Од 130,000, које сада Роберте
има, по тачном рачуну, треба одбити:
13,000 погинулих и заробљених, 17,000 бо-
лесних, и 10% војске не спадајућих у ре-
дове. Остају 90,000 од којих најмање 50,000
Роберте мора оставити да чувају комуни-
кацију; тако остају 40,000 за ратне опе-
рације. Уз то Бурри, кад се одбију поги-
нути, рањени, болесни и заробљени, имају
50,000, али они могу дати на оружје још
30,000 из резерве, и тако ће они имати
80,000 против 40,000 Инглеза, који се сада
налазе у Африци, и 56,000, који долазе у
помоћ, тако ће Бурри имати да се боре
против 96,000 Инглеза. Бурри осим своје
војске имају до 12,000 добровољаца, добро
наоружаних, тако да се бојне силе израи-
њују. И тијем је пук. Артамонов завршио
своје предавање.

Редовни професор генерал-мајор Мих-
невич држао је предавање у дворани ин-
женерског замка, задржавши се на круп-
нијим епизодама рата, извађајући из њих
поучу у теорији ратне вјештине, па је
оцјенио и савремени положај на бојишту.
Мље г. Михневича као професора стра-
тегије веома је интересантно.

Садашњи рат је доказао како важан
значај има узимање иницијативе у своје руке
Бурри, почевши први ратовати, одма су
прешли у офанзиву на пространом бојишту,
и блокирали су три важне тачке, од којих
Кимберли и Ледисмит били су од животног
значаја за Инглези: први као центар руда
драгог камења, други као жељезнички узео,
од ког је зависила судба сјеверног Натала.
Тако су Бурри успјели да себи потчине
вољу противника, који није могао да изводи
свој рационални план, него је био прину-
ђен, да раздоби своје силе ради ослобођења
опејднутих градова.

Уз то садашњи рат истакао је добре
и слабе стране милиције (народне војске):

с једне стране високи дух и изврсна својства сваког појединог борца, али с друге стране неспособност у стројном дјеловању са свом масом. Услед овог недостатка, ми видимо, да Бурни, одржавши побједу, не експлоатирају је, не прелазе у офензиву са свим силама, ма да би то могло донијети небројне плодове. То се особито јасно видјело послједице друге Тугеле, кад је генерал Булер претрпио пораз код Спиконкопа. Цео инглески корпус с артиљеријом био је принуђен да прелази ријеку па да отступа неколико десетака врста по слабијим путевима са комором од 400 кола и 5,000 теглехе животиње. Вјештин нападајем могле су се уништити све силе генерала Булера и тијем битно утицати на сву кампању. А Бурни се нијесу користили тијем изванредно угодним случајем.

Савремени положај проф. Михневих не налази ни издалека рђав. Инглеска, шиљући осму дивизију, сасвим је нецрпла своје силе. Она је послала у јужну Африку максимум тога што може дати, али то није доста. Сва инглеска акциона војска не допире 200,000 момака, међутијем та војска треба да дође до Преторије, и дужина операционе линије биће тада до 1.300 врста. Историја пак нам каже, да је Наполеон I од своје колосалне војске, с којом је прешао Њеман, довео до Бородина само 130.000. Али може бити да је овај примјер сувише стар. Предавач је навео други савременији: њемачка војска имала је под Паризом г. 1870 само 200,000 момака, а преко 700,000 било је остављено за чување комуникације, и ако је операциона линија била у све до 350 врста!

Усташа у канској колонији принуђавају фелдмаршала Роберта да троши много сила на уздржавање реда у колонији. Методом бурска војска није уништена, што више, она није још претрпјела ниједан одлучни пораз. И ако се срећа опет поврати на страну Буре, ко зна, чим се још може завршити овај рат.

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Бесједе Павла Дешанела. Паришки дописник петроградског „Н. Времена“ пише:

У периоду националне кротости и тишине, у периоди унутрешњих међусобица, када су по изгледу све политичке силе уложене у партијску борбу, у Француској се чуо мушки глас предаједника народног преставништва, који обадрива. Његов глас звучао је у хору пристрасних и кратковидних суђења као одјек старе храбре Француске. Он се не мијеша у политичке интриге и он јасније види погрешке лажних струја. Он је устао за славу и моћ своје отаџбине. Устао је против модног учења о изрођењу народа, против нападаја на војску... Ова мушка дикторитетна ријеч изврсно је дјеловала на народну самосвијест, уздигла је духове. Али са свим наравно, она је иначе одјекнула тамо, гдје гледају у Француској грвзнога, опаснога непријатеља. Да изазове реакцију, њемачка шовинистичка штампа, а на челу јој „Келнише Цајтунг“, отворила је кампању против г. Дешанела. У његовим бесједама, без изазивања, посвећеним унутрашњим интересима земље, надозрели су пријетње Њемачкој. Тако су хтјели компромитирати његов положај... И фран-

цуска штампа, која му је противна, стала је проповиједати смиреност пред Њемачком. Та кампања изазвала је ову оправдану реплику предаједника на банкету парламентарних журналиста: „Хоће да ме претставе као муњу рата... А за што? За то што ја сматрам прогрес наше војске и флоте најбољом гаранцијом мира, народнога достојанства и величине!“

Ових дана био сам са особом блиском Дешанелу. Испочетка смо говорили о штампани. У Француској сви политички људи пажљиво прате руску штампу. Били су изненађени, што су у њој нашли листова, који нијесу могли или нијесу хтјели разумјети Дешанела. За тијем је разговор пријешао на Њемачку. „Не може се подносити ова игра, коју с нама Њемачка игра. Напомињање могућности савеза, потицање против Инглеске и вјечно тумачење Фашоде. Људи кратковиди вјерују у могућност пријатељства са Њемцима. Има наивних, који вјерују, да ће Њемачка ради наших лијепих очи вратити нам Елзас-Лотарингију. У друштву, по салонима, сријта се много дама, које раде на зближењу. Међутијем, тек што смо ми изразили жељу да пређемо од ријечи на дјело — Њемци су тај час назид удрили. Таквих случајева било је много. Треба трезвено гледати на ствар и не заносити се илузијама. Са републиком мисмо да били у наследство грознога непријатеља. Треба да будемо довољно јаки да га се не бојимо. Ми смо радили у том правцу тридесет година, и наставићемо. Гледаћемо опасно-сти управо у очи. Наши односи са Инглеском сасвим су друге врсте. Разумије се, ми не тражимо савеза с њом. То је наш историјски супарник. Али ми немамо озбиљних узрока да се бојимо Инглеске. На континенту је њезин значај ништав. Колонијално питање не узнемиравало нас толико. Флоту ћемо увеличити кроз 15 година бићемо у стању да се са Инглесима мјеримо на мору. За сада немамо никакву основу да долазимо у сукоб са Инглеском. Разумије се, ми симпатизирамо са Бурима, њихова је борба за независност. Ми радимо што можемо. Тако ради и Русија. Али ни ми ни Русија немамо интереса да ризикујемо са благом мира у заштиту непознатог и неспорнога по крви народа. Нека се о томе Њемци брину. Они су у јединству крви и религије.“

Тако пријатељ Дешанелов, а можда и сам Дешанел руском дописнику.

ОДЗИВ НА УРЕЂЕЊЕ СВЕШТЕНИЧКИХ ПЛАТА.

Подгорица, 9 марта. — (Скуп зетских свештеника услед нове установе о свештеничким платама.) Као што је Његово Високопреосвештенство, Господин Митрополит Митрофан, својом окружницом доставио, нашем у свештенству одређена систематична годишња плата, и народ је ослобођен од непосреднога плаћања свештенику бирове, вјенчања и погребне. Нећу да опишем важност овако напредне установе, коју је Његово Високопреосвештенство, наш узвишени Господар — из Владичанске бриге, за благо св. наше цркве, свештеника и народа благоизволно одобрити, то ће и сваки вјерни син наше цркве знати процијенити.

Поред ове окружнице, која је упућена на свештенство и народ, Његово Висо-

копреосвештенство послало је и поваособ окружницу свештенству, у којој се препоручује: пријежно вршење свештеничких дужности, проповиједање слова Божијега примјерно и угледно владање свештеником. Свакојему протојереју или надзиратељу стављено је у дужност: да пазни вршили подручно му свештенство тачно и уредно своје дужности.

Пошто је Подгорица центрум званичности овога округа, то смо се овђе окупили сви зетски свештеници, ће су данас, у овд храму св. Георгија — држали службу и благодарене за здравље нашега Витешкога Ослободиоца и Његовога Узвишенога Дома.

Литургију су одслужили Подгорички свештеници: Крсто Поповић и Војин Поповић, а благодарене и поред ових, свештеници Јако Вулетић и Андрија Драговић. На благодарену, а испред многолебствија, изговорно је пригледни бесједу, услед ове окружнице свештеник Крсто Поповић, који је по свршетку исте — са свештеником Андријом Драговићем, изашао на мјесто амвона, ће су на измјенице — Господару, Његову Дому, Митрополиту и народу изговорили многолебствије.

Кад се изашло из цркве, тад је у име своје и другна — свештеник Крсто Поповић, сво присутно у цркви чиновништво и грађанство — позвао у својој кући, ће је са својим друштвом од чиновништва и грађанства примио честитке, услед ове значајне установе. У кући омиљенога нам свештеника бјеше се слегло све овдашње чиновништво и повећи број грађана, ће је први нашо здравицу у здравље Његовога Високопреосвештенства и Његовога Дома Јован Радловић парох Љешкопољски; а за овим подигао је чашу и напιο је у здравље Госп. Митрополита Митрофана Андрија Драговић парох Михалеки. Трећу је чашу подигао и и напιο је свештенству вриједни грађанин госп. Стеван Лукачевић. Здравнице су завршиле бурним усклицима: живио!... живијели!... Било је послје овога и других здравница, које су поједини свештеници, учитељи и грађани подизали, послје је свештеник, Крсто Поповић, прочитао писма благодарности која бјеху свештеници приредили да пошаљу Његовом Високопреосвештенству Господару и Високопреосвештенству Митрополиту Митрофану.

Припремљено писмо за Његово Високопреосвештенство Господара гласи овако:

Ваше Високопреосвештенство

Милостиви Господару!

И ми, ниже потписати свештеници, примили смо послате нам окружнице љубљенога нам и ревнивога Архиепископа, Његовога Високопреосвештенства Господина Митрополита Митрофана, о новој установи о свештеничким платама.

Схваћајући овако значајну установу, коју је Ваше Високопреосвештенство из Владичанске бриге, за благо св. цркве, нас, свештеника и драгога Ти и милаго народа, благоизволно одобрити и потврдити, радује се тиме, што се њоме допринијело да у народној цркви вије овај дух, који је сагласан са догмама њеним, а уједно, што се подигао углед и достојанство наше народне православне цркве. Поред најстрожије привржености и оданости нас, свештеника, ка Узвишеном Ти Пријестолу, установом овом, позвани смо и ми, да у кругу отачествене браће свештеника, све већом љубављу и

подајничком вјерношћу изиђемо на сузрет дужностима, које нам св. црква, преко ревнивога Архиепископа, налага. На кад се увијек са готовошћу будемо одзивали свијема дужностима према старбини и узвишеном Ти Престолу, више је него сигурно, да ћемо у овој прилици допринијети на унапређењу религиозно-народних осјећања, који су услов цвјетања куће, општине и државе.

У име овога подносећи Вашему Високопреосвештенству адресу најпонижније благодарности што се нам пружа могућност — како би лакше одговорили своје св. позину, као и могућност опстанка, овђе потписато зетско свештенство принијело је данас у храму св. велик. Георгија топле и благодарствене молитве за драгоцјени нам живот и здравље Вашега Високопреосвештенства, срећу и напредак Узвишенога Ти Дома, као и за све већу моћ, славу и величину, драгога и милаго Ти народа.

Благодарени Свемогућему Творцу, који Ти је дао снаге и моћи при нашему ослобођењу, топло Му се препоручујемо: да Он непрестано бди над Тобом, те да скорим, ову корисну установу по свештенству и народ, будеш примијенио и у она српска мјеста, која чаме под туђином и од Тебе спас и ослобођење своје очекују. —

Подгорица, 9 марта 1900.

Остајемо бити
Вашега Високопреосвештенства

Благодарни и најпонижнији зетски свештеници:
(долазе потписи.)

Писмо за Господина Митрополита гласи овако:

Ваше Високопреосвештенство
Високодостојни Архиепископу,

Поред других, корисних и плодотворних поука, упустава и правила, које је Ваше Високопреосвештенство за добро св. наше православне цркве, нас, свештеника и драге Вам пастве издао, и ми, ниже потписати свештеници, примисмо послате нам окружнице о новој установи о свештеничким платама.

Установу ову коју је Ваше Високопреосвештенство, са Књ. Министром Просвјете, господином Војводом Симом Поповићем, пронашао и приредио; а коју је Њ. Високопреосвештенство, наш Узвишени Господар Књаз Никола I. из Владичанске бриге, за благо св. цркве, нас, свештеника и драгога Му и милаго народа благоизволно одобрити, допринио нам радост, коју више осјећамо из унапређења религиозно-народних осјећања, него из саме наше материјалне користи; зато, цијећећи овакве милости и благовољења нашега Узвишенога Господара, као и непрекидни труд и старање Вашега Високопреосвештенства за благо св. наше православне цркве нашли смо се побуђени послје данас учињеног благодарења за дуги живот и здравље Његовога Високопреосвештенства, нашега Витешкога Ослободиоца и Његов Дом, и усрдних такође молитава за здравље Вашега Високопреосвештенства, послати оно наше благодарно писмо, које нека пред очима Вашега Високопреосвештенства буде тумач наших осјећања, са каквима смо пред престолом свемогућег Творца, а у храму овога Божијега угодника, св. великомученика Георгија, узносили топле молитве за драгоцјени нам, дуги живот и здравље Вашега Високопреосвештенства.

ЛИСТА К.

ВЕЛИЗАР.

по Мармонтелу
спјевао Ж. Драговић.
(Наставак.)

III.

За вријеме од вечере
Бесједа јешла жива;
Ту је сељак свога госта
О свачему испитива.

Пита' га је он о рату
И о миру, и о свему,
Ал' цигла се за Вандале
Не отрже ријеч њему.

Док вечери при свршетку
Са свога се мјеста диже,
Па здравицу своме госту
Са заносом он подиже:

— Дижем ову чашу, старче,
За твог бившег старшину,
За његову срећу, славу
И војничку величину;

И нек вишња десница би
Толико му добра дала
Колико је у животу
Он задао мени зала! —

— Како рече? — старац викну,
Да л' сам добро разумио?
Је л' могуће да Велизар
Теби зло је учинио? —

— Ток судбине човјек слаби
Промјенил' кадар није:
Он се бори, ал' најпошље
Мора главу да савије.

Ја се немам што жалити,
Нити сам се жалит' хтио, —
Велизар је извршилац
Тек дужности своје био.

Него да ја разлог имам
Да осјећам туђе јаде,
Разумјећеш, кад послушаш,
Што ћу теби рећи саде:

Кад у рату афричком
Ти војводу прати свога,
Вандаљскога виђе л' краља
Белимира несретнога,

Те Велизар њим украси,
Уз остали плућен ратни,
Триумфални свој улазак
Међ' Византски пук разврати? —

Тај Белимир краљ Вандаљски
Тај владалац некад моћни,
То је овај сиромашак,
Што ти даде пријут ноћни;

Што у својој убојности
Он од госта не скри свога
Сиромашну кору леба,
Знојем лица стеченога! —

— Ти Белимир! Је л' могуће?! —
Па зар цар ти дао није
Како мјесто, што би било
Твога чина достојније? —

— Он је много обећава'
И ријеч је здржа' био,
Ал' понуде његове сам
Без разлике све одбио;

Јер кад с трона човјек пане,
На који га судба стави,
Он степена више нема,
Бе би мога' да с' остави,

Нако да се свјета мане,
Забраву да се преда, —
О животу више своје,
Да никоме знати не да...

Да, Белимир ја сам главом,
Видиш каквог сад сам стана,
Но да ли се ти што сјекаш
Из афричког ратовања? —

Какви ли ми дани бјеху,
Каква опет и ноћ свака,
Кад опјели бјесте мене
На висове брда Пака? —

Нечувено трпио сам
Зиме, глади све покоре,
Али и то нек је просто.
При злу које још је горе:

Војнике сам гледа' своје
До тог глађу доведене,
Да готови клат' су били
Своју ћеду, своје жене! —

Те грозоте и ужаси
Од којих је народ страда',
И у врлог Велизара
Оправдана моја пада,

Учинише те ријеших,
Да већ муке те не гледам,
Но да судбу и оружје
Војсковођи твојем предам...

О, племенит како бјеше
У највећој својој срећи,
С каквијем ли саучешћем
Мене прими у несрећу;

Какво л' мојој породици
Одаваше поштовање,
Да би тијем олакшао
Моје јадно, ропско стање! —

Двадесет и пет љета прође
Од кобнога дана тога,
Па и данас не престајем
За здравље му моли' Бога!...

— Из збора ти, што ми рече,
Премда јадом душу дира,
Завста је познат' лако
Јуначкога Белимира.

Белимира, што у пјесми,
За вријеме од опсаде,
Утапахе своје муке
И највеће своје јаде;

Белимира, што и робом
Пред војводу Велизара
Очувати умјаше
Достојанство господара;

Белимира, који смјело
И пред главом од истока
Стаде чојски и витешки,
Ведро чела и висока;

тек онда њиме лозе шкрупити; али за све то вријеме ваља га чешће мијењати.

3) Пошто се лијек потпуно уреди, да се њиме могу лозе шкрупити — напути се за то удепена справица (штрицаљка) али пријед по што се почне штрицаљка водом пунити затвори се отвор на цијеви која се држи у десној руци при штрицању, пак се напуњена штрицаљка добро заклопом затвори и онда 10—15 пута потегнемо лагано шмрком, иза тога се справа узме на леђа и отвори се отвор на цијеви, којом штрицамо — сад штрицаљка ради сама, ако попусти нешто снага штрицања довољно је, да опет потегнемо неколико пута шмрком (т. ј. на ручици која се у лијевој руци држи) да дамо већу снагу.

4) За вријеме самога штрицања треба добро пазити на то, да се штрицаљка удепиа, како ће лијек падаати по цијелој лози т. ј. и по лишћу и по грмљу, а нарочито да се накропи горњи дио лишћа.

Лијек из штрицаљке ваља да пада на лозу у виду ситне росе, јер се тако лијек боље разасипа и мање га се троши. Лијек не треба у безлуке просипати, али не треба њиме ни сувише лштејети, јер што га је више на лози, тим ће се дуже болијести одупирати, а то је у корист лозе и њеног напретка.

Ко буде лијек чувао и у бадава га не трошио, може са 100 ока нашкрупити 4—5 мотика винограда.

Они који справа за штрицање немају, могу лозе шкрупити обичном метлом, само што је такав рад скупљи, јер се много просипље у бадава лијека, а рад је дуготрајан.

5) Лозе треба шкрупити 2—3 пута, а ко не може три пута, неопходно је нужно бар два-пута.

Први пут се лозе шкрупје, који дан пријед или после цвијета, а много је боље коме допуштају други радови да нашкрупје лозе који дан пријед цвијетања и то по сваки начин не обзирући се ни најмање дати има болијести у виноградама или не. После првог шкрупљења, ако је сухо и лијепо вријеме било онда ваља лозе други пут шкрупити после 5—6 неђеља, а ако је вријеме влажно било шкрупје се лозе после 3—4 неђеље.

А трећи пут ће се лозе шкрупити, ако се примјети да се болијест није престала ширити, или ако после другог шкрупљења није било сухо и лијепо вријеме.

Ако пане истог дана или сјутридан после шкрупљења киша — лозе ваља поново шкрупити, јер киша већи дио лијека с лишћа оплаче.

Сваког мјесеца треба младе насате по једном нашкрупити.

6) Лозе не ваља шкрупити кад је велика врућина и јака сунчана жега, јер ако се по врућини шкрупје, може се лишће запарити — изгорети. Дакле око, испред и после пидна кад је највећа дневна врућина, ништа не треба лозе шкрупити, већ је најбоље и најугодније вријеме за шкрупљење у дане тихе без вјетра и то па јутра рано или у вече пошто сунце почне залазити, или бар кад је облачан дан.

Добро би било, ако је икако могуће, да сви виноградару у дотичном селу заједнички и у исто вријеме одјучу лозе шкрупити, јер се тијем начином мање болијест шире.

7) Штрицаљке треба чисто и уредно држати ако ћемо да нам дуго трају и добро раде т. ј. ваља их после сваке употребе исплакати чистом водом и то тако, да сву воду коју смо у штрицаљку усули за исплакат је — треба је испиједити само на онај отвор кроз који пролази лијек, којим се лозе шкрупје; а икако не ваља обрађивати штрицаљку врхом на ниже да вода брже из ње источи, јер се тако може врло лако штрицаљка покварити.

У опште штрицаљке ваља чешће чистити и испирати чистом водом — чак и онда кад преко дана прекидамо на кратко вријеме рад.

Ево упутства, а штрицаљка имамо доста, коњски камен може сваки купити у најближој телеграфској штапцији; а кака и воде имаће сваки. — Иза овог не преостаје ништа друго већ једино, да желимо нашим виноградарима срећан и истрајан рад и добар успјех, а уз то их опомињемо, да на вријеме лозе почну шкрупити, и да не забатаљују рад око лоза, већ нека их сваке године редовно шкрупје, јер који тако не радише могли би се доцније љуто кајати.

Милутин Ташар.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 24 марта

(Врјеме.) Од бијелијех поклада, када је пао велики снјега са великом студени, читавих пости вријеме је било ружно са кишом, градом и снјегом. Јучер је опет до близу подна снјега падао, али се не може уздржати.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

ПАЗИЗ, 18 марта. У министарском вијећу Галифет је саопштио да је генерал Гризот заузео Иншар услед бомбардирања и крвавог отпора.

БЕРЛИН, 20 марта. Цар Вилхелм је послао свом посланику у Петрограду Књазу Радолину поводом његова рођендана велики крст Хохенцолерског реда, драгоцјени дар и врло милостиву честитку.

ЦАРИГРАД, 20 марта. — Новаквић је кренуо без да га је Султан примио у опронтајној аудјенцији.

СОФИЈА, 22 марта. — Књаз је кренуо како се држи пут Беча. РИМ, 22 марта. — Занардони и Пантано изјавили су да неће присуствовати повриједи права мањине, која данас престоји, усвајањем новог унутрашњег правилника камаре, и изашли су из саборнице Камара је примила једногласно нови правилник па је одложила сједнице до 15/4.

БРИСЕЛ, 22 марта. — Престононаследник енглески са Престононаследницом, на проласку у Копенхаген, овдје су стигли. Непозната особа извршила је атентат на енглеског Престононаследника. Атентатор је ухваћен.

БЕЧ, 23 марта. — Бугарски Књаз је прошао пут Савремо да посети своју дјецу, гдје ће остати више неђеља.

ДУБЛИН, 23 марта. — Енглеска Краљица дочекана је најодушевљеније.

БРИСЕЛ, 23 марта. — Атентат је извршен против енглеског Престононаследника на сјеверној станици при кретању влака. Злочинац се зове Липидо, анархист је и изјавио да је имао намјеру да убије Принца, не каје се, и опет би покушао кад би могао.

ЦАРИГРАД, 23 марта. — Гази-Осман паша преминуо је.

РИМ, 24 марта. — Краљевским декретом укинут је декрет са законском снагом.

КОПЕНАГЕН, 24 марта. — Престононаследник и Престононаследница енглеска стигли су, одушевљено акламирани становништвом.

БРИСЕЛ, 24 марта. — Трансвалски преставник Лејде честитао је енглеском Престононаследнику.

Англо-бурски рат.

ПРЕТОРИЈА, 18 марта. — Дачас је био сировод Жуберу, уз саучешће свих класа становништва и иностраних војених аташеа.

ЛОНДОН, 18 марта. — Из Бломфонтеа Робертсена депеша доноси да су Бури, који су заузимали положај код Каресиндига на југу Брандфорта били одбијени и да су Енглези заузели тај положај. Непријатељ је оступио у Брандфорт. Енглески губитци: један официр мртав, седам рањених, и сто момака мртвих и рањених.

ЛОНДОН, 19 марта. — „Рајтер“ доноси из Бломфонтеа да су Бури у јучерашњој битци код Каре опирали се три уре против жестоке ватре на свој линији. Бури су успјешно бомбардирани Енглезе, који сада заузимљу сјајни положај. О истој битци листови доноси из Бломфонтеа, да је трајало од прије подна до ноћи. Губитци су са обје стране знатни. Из Кронштата дошло је 6000 Бура у Брандфорт. Изгледа да нијесу сви Бури учествовали у битци.

ПРЕТОРИЈА, 19 марта. — Иностранци консули добили су саопштење јавично, да влада нити је одлучила нити намјерава да поруши влатне руде.

БЛОМФОНТЕН, 20 марта. — Поводом смрти Жуберове Робертс је управно депешу сажаљења Кригеру.

КРОНШТАТ, 20 марта. — Била је битка код Мафелкопа, која је трајала више ура. Губитци су непознати.

МАЗЕРУ, 20 марта. — Пресједник Стени кренуо је у Ладибранд да охрабри Буре на отпор.

ЛОНДОН, 20 марта. — Из Кантона доноси листови да ће Робертс по свој прилици ступити напријед идуће неђеље. По вијестима из Варентона битка је трајала цео дан у петак. Листови доноси из Преторије, да је приликом сировода Жуберова Кригер прогласио главним заповједником војске генерала Боту.

ЛОНДОН, 21 марта. — „Рајтер“ доноси из Бунимамскопа, да је енглеско одјељење пук. Бродворха, које се налазило у Табинху, морало оставити послије две ноћи. Приближују се велике силе бурске. Један дио Бродворхова одјељења, који је одио на југ Модеривера, напали су Бури и шест топова плијенили. Робертс потврђује губитак енглеске поворке. Погинуло је доста војника и коњи и узето седм шипова. Робертс је послао одма двије дивизије коњанице у помоћ. Бури су се повукли ка Ладибранду.

ЛОНДОН, 22 марта. — Листови доноси из Бломфонтеа да је деветнајеста бригада бранимарином етигла на бојиште гдје су бури из засједе разбили Енглезе. Велика помоћ бурска, које је одио из Ладибранда, била је готово децимирана од Френчове коњице. „Рајтер“ доноси из бурског стана код Смалдела, да су одбили 7000 Енглеза са великим губитком. Последње вијести из Брандфорта доноси да су 2000 Бура са великим успјехом напали 3000 Енглеза, који су добили у помоћ 13,000 момака. Бури су били принуђени да оступе са малим губитком.

ЛОНДОН, 23 марта. — Бурска војска заузимљу Лајвалат између Спрингфонтеа и Бломфонтеа. Генерал Гатакре справља се да осујети сваки покушај непријатеља, да му прекине комуникацију са Робертсом.

ЛОРЕНЦОВАРКЕЗ, 24 марта. — Код Мафелкига је био крвави бој. Из града су изашли Енглези а у исто доба Плумер с коњицом напао је Буре. Нападај је био одбијен. Плумер је нагубио 20 мртвих и 6 заробљених.

Саво Перинци Николић, из села Пожара под Острог, који је прије 13 година отишао у Србију, одатле у Цариград, гдје је прије 7 година школу учио, а од тада се за њега ништа не зна. На захтјевање његове мајке умољава се сваки, ко о њему што зна, да извјести:

Број 689.

Цетиње 21 марта 1900.

КАНЦЕЛАРИЈУ МИН. ИН. ДЈЕЛА.

Јован Ивов Ђоковић, из Жупе никшићке, године 1897 одвео је свог дванајестогодишњег сина Станка у Србију на школовање, препоручивши га својем старијем сину Мирку, који је у Биограду свршио учитељску школу и постао учитељем у селу Плату, Врањски округ. Одназад године и по дијете је некуд одбјегло и незна му се за стрв. Умољава се сваки оцај који би што о истом сазнао, да обавијести:

Број 690.

Цетиње, 21 марта 1900.

КАНЦЕЛАРИЈУ МИН. ИН. ДЈЕЛА.

НА ЗНАЊЕ

ЈАВЉАМ П. Н. ГОСТИМА ИЗ ЦРНЕ ГОРЕ, ДА САМ СВОЈУ ГОСТИОНИЦУ „STADT GRAZ“ ПРЕМЈЕСТИО У КУЋУ ГОСП. ЂУНИЈА.

Роберт Рајтер
гостионачар у Котору.

Број 22
25 (1—4)

Распродаја

Потписати из слободне руке продајем под најповољним условима моју добро снабдијевену манифактурну радњу, постојећу у овој вароши. Продајем на мање количине или све на једно, у ком случају услови ће бити повољнији за купца, а и дућан, у ком сам до сада радио уступитићу му на дуже или краће вријеме.

Ко би желно куновати нека се мене лично или писмено пријави, а да би сазнао услове продаје. — Распродаја почиње од 1-ог априла т. г.

Истодобно молим све моје дужнике да својим обвезама одговоре најдаље до 1 маја т. г. послеје ког ћу дана бити приморан предати суду сваког оног, који ми дуг не исплати.

Цетиње, 22 марта 1900 г.

Јован Пипер
трговац.

Број 23
115 (1—3)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Ево ме и опет снађе зао удес за мојом премилом шмрком

ЉЕПОСАВОМ,

која се 20. о. м. пресели у вјечност у седмој години младости своје, послеје дугог и тешког боловања. Још ми се не бијаху утрле сузе за покојног супругом, а ево и овај анђелчић мој утргну се из наручја мога и пође у вјечни загрљај миле мајке своје.

Жалост моја за овим пунољком неизмјерно је дубока, тијем дубља, што сам 3. о. м. изгубио и њену милу мајку. Ове двије брзе смрти завиле су ме у црно и огорчиле су дане мога живота; оне су потресле цео мој дом, све пријатеље и знанце; а оне су произвеле велико саучешће свију мојих познаника у овој преголемој тузи мојој.

Не могу пропустити, а да и овим путем не захвалим свијема пријатељима, кумовима и познаницима, који ми ово мило дијете до гроба допратише. Грађанство ријечко и опет ме је задужило својим братским саучешћем, на чему му довијек остајем благодаран.

Но баш на овоме мјесту најпријатније ми је дубоко захвалити учитељима ријечке школе са својим ученицима и ученицама, који моју драгу Љепосаву, а своју ученицу, испратише до вјечне јој куће, гдје се један ученик на растанку с њоме у име школе у подужем врло дирљивом говору опростио. Овим је моја туга јако ублажена и ја ћу им на том братском саучешћу вјечно бити захваљан.

Захваљујући свакоме, ко ми је своје саучешће изразио, било усмено, телеграфично или писмено, желим, да им ово само саучешће у њиховом добру вратим.

Ријека, 22 марта 1900.

Дубоко учинљиви отац:

Душан С. Гвозденовић.

са троје луде дјетине посталом својом.

Број 24
263 (1—1)